

BÖLÜM 13

YENİDOĞAN HEMŞİRELİĞİNDE ENFEKSİYON KONTROLÜ

Emine BAYRAK AYKAN¹

13.1. Giriş

Sağlıklı yenidoğan, ekstrauterin yaşama kolay uyum sağlayan, konjenital anomalisi ya da hastalığı olmayan yenidoğandır. Doğumda 2500-4000 gram ağırlığında ve 38-42. gestasyon haftasında olması beklenmektedir. Yenidoğan, yaşamını sürdürebilmek için optimal bakıma gereksinim duymaktadır. Çünkü neonatal dönem, yenidoğan için yüksek riskli bir dönemdir. Yenidoğan hemşiresi, bu riskli dönemde optimal bakımı sağlamada, kilit noktada görev almaktadır.

Yenidoğan, immatür immün sisteme sahip olma ve enfeksiyona ilişkin semptom ve belirtilerin belirsizliği sonucu tanının geç konulması sebebiyle enfeksiyon açısından risk altındadır. Yenidoğanda sık görülen ve önemli enfeksiyonlar üç başlıkta toplanmaktadır; konjenital enfeksiyonlar, doğum sırasında kazanılan enfeksiyonlar, doğum sonrası ve sağlık hizmeti ile ilişkili enfeksiyonlar. Bu enfeksiyonların tespit edilen mikroorganizmalara göre dağılımı Tablo 1'de yer almaktadır.

Konjenital Enfeksiyonlar: Yenidoğanın rahimde edindiği ve doğumda mevcut olan enfeksiyondur. Konjenital bir enfeksiyon doğumda klinik olarak belirlenir olabilir veya olmayabilir.

Doğum Sırasında Kazanılan Enfeksiyonlar: Yenidoğan, doğum sırasında edinilen mikroorganizmalar tarafından enfekte olabilir. Annenin doğum kana-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, eminebayrak2012@gmail.com

Tablo 21: YBÜ'de Beslenme Önerileri.

Anne sütü, yeni doğanlar için en uygun beslenme seçeneğidir. Sadece anne sütü kullanılmalıdır.
YBÜ'de sağılmış anne sütünün güvenli bir şekilde toplanması, kullanılması, çözülmesi, depolanması ve uygulanması için süreçler olmalıdır.
Anne sütü uygulamasına ilişkin hatalar olması durumunda açıklama ve eylem planı dahil kapsamlı bir yazılı politika mevcut olmalıdır.
Ticari olarak üretilmiş sıvı bebek mamaları, tıbbi kontrendikasyonlar olmadıkça her zaman toz bebek mamaları yerine kullanılmalıdır.
Güçlendiriciler ve katkı maddeleri, aseptik prosedürler kullanılarak bebek mamalarına eklenmeli ve tek dozluk miktarda verilmelidir.
Kurum, enfeksiyonlara yönelik emzirmeyi gerektirmeyen, anne sütünün kesilmesini gerektiren, anne ve yenidoğanın ayrılmasını gerektiren durumlara yönelik bir politikaya sahip olmalıdır.

Sonuç olarak; yenidoğan yoğun bakım üniteleri enfeksiyon açısından riskli bölümlerdir. Bu üniteler arasında enfeksiyon oranları ve nedenleri açısından büyük farklılıklar görülmektedir. Bu nedenle hemşireler güvenli ve kaliteli sağlık hizmeti sunumu için enfeksiyonları önlemeye yönelik gerekli önlemleri almalıdırlar.

Kaynaklar

- Atıcı S, Soysal A, Kepenekli Kadayıfci E, Karaaslan A, Akkoç G, Yakut N. et al. Healthcare-associated infections in a newly opened pediatric intensive care unit in Turkey: Results of four-year surveillance. *J Infect Dev Ctries.* 2016;10(3):254-259.
- Bedir Demirdağ T, Koç E, Tezer H, Oğuz S, Satar M, Sağlam Ö. et al. The prevalence and diagnostic criteria of health-care associated infections in neonatal intensive care units in Turkey: A multicenter point- prevalence study. *Pediatrics and Neonatology.* 2021;62:208-217.
- Best Practices for Infection Prevention and Control in Perinatology "In All Health Care Settings That Provide Obstetrical and Newborn Care". 2015. Son Erişim Tarihi: 20 Kasım 2020. Şu adresten edinilebilir: <https://www.publichealthontario.ca/-/media/documents/B/2015/bp-i-pac-perinatology.pdf?la=en>.
- Centers for Disease Control and Prevention, PPE Sequence. 2019. Son Erişim Tarihi: 20 Kasım 2021. Şu adresten edinilebilir: <https://www.cdc.gov/hai/prevent/ppe.html>.
- Conk Z, Başbakkal Z, Bal Yılmaz H, Bolşık B. *Pediatric Hemşireliği.* Ankara: Akademisyen Tıp Kitapevi; 2018:345-346, 352-354.
- Çağlar S, Yıldız S, Savaşer S. Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde görev yapan sağlık çalışanlarının el yıkama durumlarına yönelik gözlem sonuçları. *İ.Ü.F.N. Hem. Derg.* 2010;18 (1):33-39.
- Çavuşoğlu H. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği.* Ankara: Nobel Tıp Kitapevi; 2013:40-53, 102-109.
- Dağoğlu T, Görak G. *Temel Neonatoloji ve Hemşirelik İlkeleri.* İstanbul: Nobel Tıp Kitapevi; 2008:251-260.
- Djordjevic ZM, Markovic Denic L, Folic MM, Igrutinovic Z, Jankovic SM. Health caree acquired infections in neonatal intensive care units: Risk factors and etiology. *American Journal of Infection Control.* 2015;43:86-88.

- Eglash A, Simon L. ABM. Clinical Protocol #8: Human milk storage information for home use for full-term infants, Revised 2017. *Breastfeed Med.*2017;12(7):390-5.
- Hastane Öncesi Sağlık Hizmetlerinde Enfeksiyon Hastalıklarından Korunma Rehberi. 2019. Son Erişim Tarihi:15 Kasım 2021. Şu adresten edilebilir: URL:https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/Bulasici-hastaliklar-db/hastaliklar/SHIE/Rehber/HASH_Enfeksiyon_Hastaliklardan_Korunma_Rehberi.pdf.
- Kepekenli E, Soysal A, Yalindag Ozturk N, Ozgur O, Ozcan I, Devrim I. et al. A national point-prevalence survey of pediatric intensive care unit-acquired, healthcare-associated infections in Turkey. *Jpn J Infect Dis.*2015;13:1-17.
- Lorenzini E, Costa TC, Silva EF. Infection prevention and control in neonatal intensive care unit. *Rev Gaúcha Enferm.* 2013;34(4):107-113.
- Patro P, Kothari N, Jain P. Infection control protocol in NICU suitable for a peripheral newborn care unit. *New Indian Journal of Peiatric.* 2016;5(2):81-87.
- Pediatric Newborn Medicine Clinical Practice Guidelines Newborn Infection Control & Prevention Guidelines. 2016. Son Erişim Tarihi:20 Kasım 2021. Şu adresten edilebilir: <https://www.brighamandwomens.org/assets/BWH/pediatric-newborn-medicine/pdfs/final-dpnm-infection-control-guidelines-2015-final.pdf>.
- Risso FM, Minghetti D, Mariani M, Serveli S, Parodi A, La Masa D. et al. Behaviours monitoring and infection control in neonatal intensive care unit: how to improve ourselves? *Journal of Preventive Medicine and Hygiene.* 2019;60:E226-E228.
- T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Çocuk ve Ergen Sağlığı Dairesi. Emzirme danışmanlığı eğitimci kitabı. Ankara: Özyurt Matbaacılık;2015.
- Törüner EK, Büyükgönenç L. Çocuk Sağlığı Temel Hemşirelik Yaklaşımları. 1. baskı, Ankara: Göktaş Yayıncılık; 2012.442-445.
- WHO Guidelines on Hand Hygiene in Health Care: a Summary. 2019. Son Erişim Tarihi: 20 Kasım 2021. Şu adresten edilebilir:https://www.who.int/gpsc/5may/tools/who_guidelines-handhygiene_summary.pdf.
- Yu M, Kang H, Park J, Yang M. Development of a high-risk neonatal infection control competency scale. *Journal of Child Health Care.* 2020,0(0):1-19.